

[Gert Petersen]

og det vil jeg ærlig talt ikke bebrejde ham, for jeg synes også, situationen i Tyrkiet var umådelig kompliceret. Men jeg synes til gengæld nok, at det billede, som efterhånden har tegnet sig, er meget betænkeligt og dystert.

Forholdet er jo det, at der tidligere har været militærkup i Tyrkiet – og hvis udenrigsministeren havde det i baghovedet i første omgang, skal det heller ikke bebrejdes ham – militærkup, som faktisk blev afviklet temmelig hurtigt, og hvor det var muligt at vende tilbage til demokratiet under rimelige former, men der er meget, der tyder på, at det militærkup, som har fundet sted denne gang, betyder en reel udbygning af et militært diktatur, og at det, hvis der igen kommer formelt demokratiske former, ikke bliver på en rimelig måde. Jeg tænker både på den forfølgelse, som finder sted af venstrefløjen – også den del af venstrefløjen, der ikke har haft spor med terrorisme at gøre – fagbevægelsen og senest f. eks., at man har tvunget en mand, som jeg er sikker på at både udenrigsministeren og jeg selv nærer den største respekt for, nemlig Ecevit, den mangeårige formand for det socialdemokratiske parti i Tyrkiet, til at erklære, at han nu træder ud af politik.

Jeg ved, at denne udvikling har bekymret mange tyrkiske arbejdere her i landet, og jeg glædede mig over – det må lige indskydes – at statsministeren i sin åbningstale helt klart tog afstand fra udviklingen i Tyrkiet. Men jeg håber altså, at udenrigsministeren kan bekræfte det nu – nok så meget af hensyn til tyrkerne og Tyrkiet selv.

Udenrigsministeren (Kjeld Olesen):

I anledning af den militære magtovertagelse i Tyrkiet den 12. september i år gav jeg, som hr. Gert Petersen var inde på, udtryk for, at regeringen klart må vende sig mod, at militæret overtager magten i et land.

Der har længe i Tyrkiet rådet kaotiske politiske tilstande med en stigende terror, således at landets demokratiske funktioner i realiteten har været lammet.

Efter regeringens opfattelse kan Tyrkiets alvorlige problemer kun løses gennem en demokratisk proces. Jeg gav dengang tillige udtryk for, at regeringen havde mærket sig erklæringen fra det tyrkiske militærråd om, at der snarest ville blive dannet en demokra-

tisk regering, og at Danmark sammen med de vesteuropæiske lande nøje ville følge den videre udvikling og opfyldelsen af dette tilsagn. Gennem tilsvarende udtalelser fra andre vestlige regeringer er det blevet tilkendegivet over for de militære magthavere, hvilke forventninger der fra de demokratiske landes side stilles til den fremtidige udvikling i Tyrkiet.

Det tyrkiske militærråd har nu tilkendegivet, at et nyt forfatningsforslag snarest vil blive forelagt det tyrkiske folk ved en folkeafstemning; tidspunktet for denne folkeafstemning er endnu ikke fastsat.

Jeg vil gerne slutte med at sige, at den danske regering – og vi er ikke alene om det – fortsat nøje vil følge udviklingen i Tyrkiet, idet vi i denne forbindelse vil lægge vægt på, at de tyrkiske politikere får lejlighed til at yde deres bidrag til demokratiets genindførelse i Tyrkiet.

Ib Christensen (DR):

Den 1. oktober vedtog Europarådets parlamentariske forsamling enstemmigt en skarp resolution, der fordømte den militære magtovertagelse i Tyrkiet og konstaterede, at landet ikke længere opfyldte betingelserne for medlemskab ved ikke længere at være et demokrati. Det var kun nogle enkelte konservative og kristelige demokrater, der undlod at stemme, ellers var der altså massiv opslutning bag denne skarpe fordømmelse. I de operative afsnit hedder det i denne rekommandation for det første, at Europarådets ministerkomité opfordres til at følge udviklingen i Tyrkiet meget omhyggeligt i tæt forbindelse med den parlamentariske forsamling, og for det andet, at man minder den tyrkiske regering om, at ministerkomiteen må handle i overensstemmelse med artikel 8 i Europarådets statutter, hvis den tyrkiske regering ikke øjeblikkelig tager de skridt, som er nævnt i § 10.

Jeg vil på den baggrund spørge udenrigsministeren, om man fra dansk side har taget denne sag op i Europarådets ministerkomité, og hvad man har gjort ved sagen, for denne rekommandation hviler altså på en stort set enig eurorådsparlamentarisk forsamling, som forventer en eller anden handling fra ministerkomiteens side inden Europarådets parlamentariske forsamlings session i januar 1981.